

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 6, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК: 339.13:6

*М. А. Коноплянникова,
викладач кафедри маркетингу та реклами
Київський національний торговельно-економічний університет*

ГЕНЕЗИС РИНКОВИХ УМОВ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ КАРТОГРАФІЧНИХ ПОСЛУГ

*М. А. Konoplyannykova,
Kyiv National University of Trade and Economics*

THE GENESIS OF THE MARKET CONDITIONS OF MANAGING THE MARKETING ACTIVITIES OF COMPANIES IN THE CARTOGRAPHIC SERVICES

Досліджено сучасний рівень розвитку управління маркетинговою діяльністю на ринку картографічних послуг. Розглянуто фактори інтенсифікації розвитку ринку картографічних послуг. Виділено основні еволюційні етапи розвитку управління маркетинговою діяльністю на підприємствах, що надають картографічні послуги.

The modern level of management of marketing activity in the cartographic services. The factors intensify the development of the mapping services. The basic evolutionary stages of the management of marketing activities for companies that provide mapping services.

Ключові слова: маркетингова діяльність, управління маркетинговою діяльністю, ринок картографічних послуг.

Keywords: marketing activities, management of marketing activities, market mapping services.

Постановка задачі. Повноцінна реалізація завдань управління маркетинговою діяльністю на ринку картографічних послуг вимагає вивчення факторів інтенсифікації розвитку ринку, виділення основних еволюційних етапів розвитку підходів до управління маркетинговою діяльністю. Актуальність вивчення факторів, що впливають на розвиток ринку картографічних послуг обумовлена необхідністю розробки дієвого підходу до управління маркетинговою діяльністю підприємств що працюють на ринку картографічних послуг.

Аналіз останніх публікацій. Проблеми розвитку та становлення ринку картографічних послуг вивчають такі вчені як О. Барладін, Р. Сосса, І. Заєць, Ю. Карпінський, П. Шевчук та ін. Разом з тим, у науковій літературі бракує досліджень розвитку управління маркетинговою діяльністю на ринку картографічних послуг, недостатньо повно розкрито умови застосування розвитку маркетингової діяльності та рівнем застосування інформаційних технологій, не розкрита залежність між показниками оцінки ефективності маркетингової діяльності та економічними результатами діяльності підприємств, потребує подальшого визначення та обґрунтування взаємозв'язок між рівнем розвитку галузі та ступенем залучення підприємства у внутрішньогалузевий інформаційний обмін та необхідним рівнем маркетингового забезпечення діяльності підприємства в умовах інтенсифікації інформаційного обміну.

Наукового обґрунтування вимагає визначення факторів інтенсифікації маркетингової діяльності на ринку картографічних послуг, визначення перспектив розвитку, методів та підходів до управління маркетинговою діяльністю, орієнтованої на посилення комунікаційних та організаційних зв'язків.

Результати досліджень. Діяльність підприємств у сфері картографічних послуг спрямована на топографо-геодезичне та картографічне забезпечення потреб усіх галузей економіки актуальною картографічною інформацією та в свою чергу ефективна робота таких підприємств неможлива без управління маркетинговою діяльністю, планування організація та контроль якої залежить від дії факторів макросередовища: політичних, економічних, законодавчих, науково-технічних та соціально-культурних. Детальний аналіз ринкової ситуації дозволяє виділити та оцінити основні фактори, що інтенсифікують розвиток управління маркетинговою діяльністю у сфері картографічних послуг.

Діяльність ринку картографічних послуг на картографічне забезпечення потреб усіх галузей економіки (розвиток національної системи картографування для потреб оборони та національної безпеки, проведення делімітації та демаркації державного кордону, впорядкування системи та меж адміністративно-територіальних одиниць, навігації, територіального планування та будівництва, земле- та лісовпорядкування, ведення земельного, водного, містобудівного, інших державних кадастрів, реєстрів та систем обліку, управління комунальним господарством, транспортними та інженерними комунікаціями, науки, освіти, культури, державного моніторингу навколишнього природного середовища, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, рекреації, туризму та інших потреб) [1, с. 75].

В межах загальнодержавних проблем картографічного забезпечення території України значні проблеми має забезпечення різних галузей економіки країни картографічною інформацією, її точність та достовірність забезпечує розв'язання задач, як статистичного так і розрахункового характеру, що формують підставу для прийняття рішень, від яких у своїй більшості залежить економічне зростання держави (рис 1).

Рис. 1. Фактори інтенсифікації розвитку маркетингової діяльності на ринку картографічних послуг

Отже, темпи економічного розвитку країни визначаються результатами діяльності різних галузей економіки, діяльність яких в значній мірі залежить від актуальності картографічних даних. Картографічна інформація використовується у багатьох сферах економіки і безпосередньо впливає на її ефективний розвиток. Споживачами продукції є практично всі галузі економіки країни, а також органи виконавчої влади, силові структури. Ринок геопросторових даних та геоінформаційних послуг включає продукцію по створенню цифрових карт і планів, ГІС та надання геоінформаційних послуг.

Відзначимо що на розвиток ринку картографічних послуг в подальшому здійснюватимуть вирішальний вплив такі основні технологічні чинники, як розвиток глобальної та національної інфраструктури геопросторових даних (збирання, оброблення та розповсюдження), широке використання геоінформаційних систем і телекомунікаційних технологій як основного засобу забезпечення доступу суспільства до геопросторових даних та інформації, розширення сфери використання цифрових технологій, впровадження мультиспектральних систем дистанційного зондування Землі високої роздільної здатності, створення високопродуктивних засобів отримання просторової інформації про Землю в режимі реального часу на основі систем оптико-електронного сканування місцевості та цифрової аерофотозйомки, створення Європейської супутникової радіонавігаційної системи "Галілео", впровадження третьої цивільної частоти в системі NAVSTAR та створення на цій базі регіональних диференційних СРНС-мереж, які забезпечують виконання більшості геодезичних робіт [2, с.17].

Основні тенденції розвитку ринку картографічних послуг в Україні обумовлюються розвитком інформаційних технологій, глобальних систем визначення місцезнаходження об'єктів, аерокосмічних систем високої роздільної здатності для отримання інформації про Землю, цифрових методів обробки зображень та геопросторової інформації тощо.

Міжнародні зв'язки України у сфері картографічних послуг за останні роки істотно збільшилися. Укладено міжнародні угоди про співробітництво з більшістю країн СНД та рядом країн Європи. Україна бере участь у роботі багатьох міжнародних професійних організацій

Сучасний етап розвитку ринку картографічних послуг в світі характеризується виходом на принципово новий рівень автоматизації виробництва, що викликав корінні зміни застосовуваних технологій, технічних засобів, приладів та обладнання, а також характеризується застосування супутникової навігації, цифрового картографування та геопросторових технологій [3, с. 51].

Геодезія та картографія в Україні останні 20 років розвивалася завдяки зростанню потреби ринку в картографічній інформації. Поява приватної власності на нерухомість викликало зростання потреби в кадастрових великомасштабних планах населених пунктів. Розвиток мереж стільникового зв'язку спричинив необхідність переведення в цифровий формат та часткового оновлення карт масштабу 1:100 000 для планування розвитку мереж базових станцій.

У період становлення ринок картографічних послуг потребував націленості організаційних і практичних робіт на освоєння прогресивних технологій виготовлення високоякісної картографічної інформації в короткі терміни. Потрібно відзначити, що до того часу комп'ютерна техніка в Україні використовувалася ще дуже обмежено. До середини 90-х років минулого століття в Україні ще не існувало картографічних підприємств, що спираються у своїй діяльності на комп'ютерну технічну і технологічну базу (рис. 2.).

Рис. 2. Основні етапи розвитку маркетингової діяльності на ринку картографічних послуг.

Використання комп'ютерів частіше за все починалося з технічної інтуїції і вивчення іншомовної літератури швидше теоретичного, ніж методичного

напряму. З часом з'явилися ліцензійні програмні продукти. Крім того, зниження ефективності роботи галузі в 90-х роках посилювалося об'єктивними умовами: погіршенням внутрішньої і зовнішньої кон'юнктури, зниженням темпів зростання економіки та рівня інвестиційної активності, кризою банківської системи, спадом промисловості. В результаті стан картографічного забезпечення України в цей період характеризувався низьким рівнем актуальності інформації, так до кінця 2008 року картографічна інформація застаріла більш ніж на 80% [4, с.151].

З організацією комп'ютерної мережі та встановлення відповідних сканерів і плотерів, було вирішено перше завдання розвитку застосування комп'ютерних технологій на українських підприємствах, що працюють на ринку картографічних послуг. У наступні роки технічна база поступово оновлювалася і розширювалася. На другому етапі відбувся перехід від простого копіювання паперових карт до цифрових картосонів, які за допомогою геоінформаційних технологій можуть використовуватись у різноманітних галузях. Перетворення растрового фото на векторне креслення, ув'язування елементів карти у цифрову модель, підготовка до публікації стало головним завданням картографів та послуги раніше були представлені виключно державними картографічними підприємствами галузі [5, с.10].

В період з 2008-2014 роки картографічні та геодезичні підприємства галузі отримали сучасне обладнання: високоточні супутникові геодезичні прилади Javad GNSS, фотогодоліти, лазерні далекоміри, електронні тахеометри, лазерні скануючі пристрої, цифрові аерофотокамери з високою розподільною здатністю, гіперспектральні камери, тепловізори та ін. Підприємства що працюють на ринку картографічних послуг отримали можливість купувати космічні знімки з високою розподільною здатністю у західних постачальників. Відповідно до запитів ринку відбулося технічне переоснащення підприємств.

Картографо-геодезична продукція та послуги раніше були представлені виключно державними картографічними підприємствами та геодезичними підрозділами організацій різних міністерств. За період з 2008 по 2014 роки ситуація на ринку істотно змінилася. В першу чергу, збільшилась кількість комерційних структур і приватних підприємств, які займаються геодезичною та картографічною діяльністю.

Картографічна галузь функціонує у динамічно змінюваному правовому та інформаційному полі. Вся інформація первинна інформація, яку використовує ця галузь у процесі свого функціонування (топографо-геодезична), є власністю держави, і її використання підлягає законодавчо певним обмеженням. Зазначимо, що практично вся продукція та послуги, які присутні на ринку, сформована на основі картографічної інформації, створеної державними підприємствами. До того ж, усяка підприємницька діяльність у цій сфері регламентується ліцензуванням. В свою чергу широке використання в економіці ГІС зумовлює необхідність створення цифрової картографічної інформації. Вже створено цифрові карти масштабу 1:1000000, 1:500000, 1:200000, 1:50000 на всю територію України, масштабу 1:10000 та більших масштабів на великі міста та окремі ділянки місцевості на основі існуючих картографічних матеріалів.

Правові відносини у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності держави регулює Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність». Безпосереднє відношення до діяльності галузі також має Закон України «Про географічні назви», який визначає правові основи регулювання відносин і діяльності, пов'язаних із встановленням назв географічних об'єктів, а також унормуванням, обліком, реєстрацією, використанням і збереженням географічних назв. Основні напрями діяльності картографо-геодезичної галузі визначені Державною науково-технічною програмою розвитку топографо-геодезичної діяльності та національного картографування на 2005-2015 роки, яка направлена на вдосконалення системи забезпечення державних та інших потреб в усіх видах топографо-геодезичної та картографічної продукції.

Отже, аналіз нормативного забезпечення топографо-геодезичної та картографічної діяльності в Україні, переважно орієнтовано на застосування технологій, які вже не використовуються, або використовуються у комплексі з новітніми технологіями, недостатньо врегульовано залишається діяльність у сферах цифрової картографії, геоінформаційного картографування, супутникової геодезії, топографічних знімків. Оновлення топографічних карт, фотограмметрії, дистанційного зондування, де в останні роки відбувся технічний прогрес [2, с.22].

Аналіз сучасного стану розвитку ринку картографічних послуг, виявив, що при наявності позитивних тенденцій в його розвитку залишаються проблеми, що негативно впливають на його зростання та насиченість. Ринок картографічних послуг ще остаточно не сформувався, що пов'язано, в першу чергу, з недостатньою адаптацією підприємств що працюють на цьому ринку до сучасних умов функціонування в межах ринкової конкуренції, а також проблемою формування підходів до управління маркетинговою діяльністю у сфері картографічних послуг.

В той же час, триває глобалізація економічних відносин, що забезпечить вільний доступ на українській ринок картографічної інформації європейських виробників, які давно вже працюють в умовах жорсткої ринкової конкуренції та в умовах дієвого управління маркетинговою діяльністю підприємств на ринку картографічних послуг.

На стан справ у цій галузі в подальшому здійснюватимуть такі основні технологічні чинники: розвиток глобальної та національної інфраструктури геопросторових даних (збирання, оброблення та розповсюдження), широке використання геоінформаційних систем і телекомунікаційних технологій, як основного засобу забезпечення доступу суспільства до геопросторових даних та інформації, розширення сфери використання картографічної та топографічної інформації на базі інформаційних технологій.

Висновки та перспективи подальших досліджень Проаналізовано фактори, що впливають на розвиток маркетингової діяльності на ринку картографічних послуг. Вивчено передумови та етапи розвитку маркетингової діяльності на ринку картографічних послуг.

Основні тенденції розвитку управління маркетинговою діяльністю на ринку картографічних послуг обумовлюється розвитком інформаційних технологій, глобальних систем визначення місцезнаходження об'єктів, аерокосмічних систем високої роздільної здатності для отримання інформації про Землю, цифрових методів обробки зображень та геопросторової інформації. Отже, ефективне управління економічною та маркетинговою діяльністю підприємств на ринку картографічних послуг неможливо без розробки дієвих підходів до управління маркетинговою діяльністю на базі застосування інформаційних технологій.

Література.

1. Карпінський Ю. О., Лященко А. А. Концептуальні засади створення національної інфраструктури геопросторових даних України / Ю. О. Карпінський, А. А. Лященко // – Л.: Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва: Зб. наук. пр. Зах. геодез. тов-ва. – Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2005. – С. 295-301.
2. Карпінський Ю. О., Лепетюк Б. Д., Трюхан М. О. Напрями вдосконалення нормативного забезпечення топографо-геодезичної та картографічної діяльності / Ю. О. Карпінський, Б. Д. Лепетюк, М. О. Трюхан // Національне картографування: стан, проблеми та перспективи розвитку: Зб. наук. праць / Відп. за вип. А. А. Москалюк. – К.: ДНВП “Картографія”, 2005. – Вип. 2. – С. 17-22.
3. Карпінський Ю. О., Лепетюк Б. Д., Липський В. Т., Трюхан М. О. Тенденції топографічного картографування в зарубіжних країнах / Ю. О. Карпінський, Б. Д. Лепетюк, В. Т. Липський, М. О. Трюхан // Національне картографування: Стан, проблеми та перспективи розвитку: Зб. наук. праць / Відп. за вип. А. А. Москалюк. – К.: ДНВП “Картографія”, 2005. – Вип. 2. – С. 51-56.
4. Карпінський Ю. О. Аналіз міжнародного досвіду створення інфраструктури геопросторових даних / Ю. О. Карпінський // Львів.: Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. – Збірник наукових праць Західного Геодезичного Товариства. – Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, випуск 1(11).- 2006. – С. 151-164
5. Карпінський Ю.О., Сосса Р.І. Картографо-геодезична служба України – шляхи розвитку / Ю. О. Карпінський, Р.І.Сосса // Київ. Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. ГІС-форум 2006. Випуск 6. – с. 8-15

References.

1. Karpinskyj, Yu. O. and Liaschenko, A. A. (2005), “Conceptual Foundations of establishing a national geospatial data infrastructure of Ukraine”, Zb. nauk. pr. Zakh. heodez. tov-va. – Vyd-vo Nats. un-tu “L'vivs'ka politekhnika”, vol. 1, pp. 295-301.
2. Karpinskyj, Yu. O. Lepetiuk, B. D. and Triukhan M. O. (2005), “Areas of improvement regulatory providing topographic, geodetic and cartographic activities”, Natsional'ne kartohrafuvannia: stan, problemy ta perspektivy rozvytku, vol. 2, pp. 17-22.
3. Karpinskyj, Yu. O. Lepetiuk, B. D. Lyps'kyj, V. T. and Triukhan M. O. (2005), “Trends of topographic mapping in foreign countries”, Natsional'ne kartohrafuvannia: stan, problemy ta perspektivy rozvytku, vol. 2, pp. 51-56.
4. Karpinskyj, Yu. O. (2006), “Analysis of international experience in creating infrastructure geospatial data”, Suchasni dosiahennia heodezichnoyi nauky ta vyrobnytstva. – Zbirnyk naukovykh prats' Zakhidnoho Heodezichnoho Tovarystva, vol.1(11), pp. 151-164.
5. Karpinskyj, Yu.O. and Sossa, R.I. (2006), “Cartographic and geodesic Service of Ukraine - ways of development”. Materialy VI mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii. HIS-forum [Materials VI International Scientific and Practical Conference. GIS forum 2006], vol 6, pp. 8-15, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 27.05.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"